

Samen

Aan tafel

*Rond de tafel, in de kring,
staat ons land, de oogst voor ogen, –
neem en eet, drink en gedenk,
proef hoe zoet: Gods mededogen,
die ons schenkt in de woestijn
brood en wijn.*

*Rond het licht dat leven doet
groeten wij elkaar met vrede.
Paaslicht straal ons tegemoet,
zegen wie uw liefde delen, –
licht dat dit geheim behoedt:
God is goed.*

Lied 287: 4, 5

Wat mij beweegt

Jaren geleden gingen wij met onze kinderen in de Eifel naar het zogenaamde Edelsteenland. Kinderen kunnen daar bewapend met een schep en emmer op zoek gaan naar edelstenen die op een afgebakend terrein verstop werden. Oké, het waren maar halfedelstenen maar voor de kinderen was het vinden van hun schatten een prachtige ervaring. Hele emmers werden zodoende verzameld. Het was ook een aanstekelijke zoektocht - vooral het moment als een kind zijn eerste steen gevonden heeft en dit met blijdschap

Bijbelstudie: zoektocht naar waardevolle waarheden

hoorbaar te kennen heeft gegeven. Hoewel de meeste stenen door de medewerkers van dat edelsteenveld uitgestrooid werden moesten de kinderen moeite voor doen om deze te vinden. Het ging niet automatisch. Hoe vaak moest ik niet aan deze ervaringen op het edelsteenveld in Idar-Oberstein denken wanneer volwassenen vertellen over hun zoektocht in de Bijbel. Uiteraard is de Bijbel vol van waardevolle diamanten maar deze moeten eerst zelf worden ontdekt en eigen worden gemaakt. Wij hebben er weinig aan om alleen te weten dat er schatten in Bijbel verborgen liggen, maar wij moeten ook de blijde ervaring opdoen een waardevolle steen zelf te vinden. Het gaat niet vanzelf. Zeker, sommige stenen liggen voor het oprapen maar voor vele andere stenen geldt dat men eerst moet

zoeken voordat men iets vindt. Wij zouden een 'Bijbelstudie' ook een 'zoektocht naar waardevolle waarheden' kunnen noemen. Wat mij beweegt zijn twee eenzijdige of ongezonde vormen van een zoektocht in de Bijbel. Zo zijn er bijvoorbeeld veel mensen die eigenlijk geen (nieuwe) schatten in de Bijbel meer verwachten te vinden. Je denkt de meest belangrijke schatten al ontdekt te hebben en dat het de moeite eigenlijk niet waard is dieper te spitten. Iemand anders stort zich met veel energie op één bepaald onderwerp in de Bijbel zodat men specialist is in een vraagstuk als 'doop', 'eindtijd', 'Israël' of 'Heilige Geest'. Het zijn allemaal boeiende onderwerpen maar waarom deze

Een specialist: leest de bijbel selectief

beperking? Ik leerde onlangs iemand online kennen die heel veel tijd gestoken heeft in de vraag rondom de doop. Ze wilde weten

Ik wil God beter leren kennen

wat God over deze kwestie in de Bijbel zegt. Op een gegeven moment vroeg ik haar hoeveel tijd ze bijvoorbeeld gestoken had in het onderwerp 'Avondmaal' of de 'eigenschappen van God'?

Wij lezen blijkbaar allemaal zeer selectief de Bijbel. Persoonlijk probeer ik mij met een kinderlijk vertrouwen te laten verrassen wat God in zijn boek over zichzelf weet te vertellen. Ik ervaar welke blijdschap ontstaat als ik met de houding 'Ik wil God beter leren kennen' op zoek ga naar de edelstenen die God in de Bijbel gelegd heeft. Zeker, soms hebben wij wat extra hulp nodig in onze zoektocht - en deze willen wij als kerk graag bieden. Zo zijn er talloze activiteiten (preken, bijbelacademie, bijbelstudiegroepen etc.); het meest belangrijke is dat wij blijven vragen: 'Heer, wie bent U werkelijk?'

Werner Gugler

Vrije tijd

Hoe gaan we om met de ons gegeven tijd? Hoe we omgaan met onze tijd zegt veel over ons en onze tijd. Waar zouden we meer tijd voor willen hebben en waar zouden we minder tijd aan willen besteden?

Het is een soort paradox dat we steeds meer 'vrije' tijd hebben gekregen en wie met pensioen is heeft alleen nog maar 'vrije tijd' en ondertussen wordt de vrije tijd weer overladen met heel veel verplichtingen die we onszelf opleggen.

De consumptiemaatschappij is ook op onze vrije tijd gebouwd. We gingen korter werken en daardoor konden we in onze vrije tijd gaan consumeren waardoor vervolgens de economie weer gestimuleerd

wordt. De 'vrijtijds-economie' is booming business. Werktijd en vrije tijd willen we graag duidelijk van elkaar scheiden, maar de werkelijkheid is dat dit steeds meer door elkaar heen loopt. Het thuiswerken dat we sinds corona steeds meer zijn gaan doen heeft dit versterkt.

Ondertussen lijken we steeds meer slaven van de tijd te worden. Tijd moet altijd zinvol worden besteed. Naast het werk willen we tijd besteden aan sport, vrienden, cultuur, hobby's, vakanties en ga zo maar door. Is er nog tijd om te rusten, te luieren, tijd om zich te vervelen, te niksen?

In reclames zie je ze voorbij komen de beelden van het verlangen naar

onthaasting. Let u daar maar eens op hoe vaak producten worden verkocht met de belofte van ontspanning.

Ja en dan gingen we ook nog besparen op tijd. We zijn dol op apparaten die ons werk uit handen nemen. Ook aan onze maaltijden willen we maar weinig of geen tijd besteden. Veel kant en klare producten nemen ons werk uit handen.

Men heeft naast het werk ook liever tijd voor zichzelf dan voor het nut van het algemeen. Anders is het voor de gepensioneerden. Die verruilen vaak het betaalde werk voor vrijwilligerswerk dat hen weer nieuwe mogelijkheden biedt.

Hoe we met onze tijd omgaan zegt iets over onszelf, onze waarden. Door welke (tijd-)geest laten we ons daarbij leiden? Vanuit het geloof bezien is de tijd allereerst een geschenk, geschonken tijd. Elke dag is een geschenk van mogelijkheden. Met

een geschenk gaan we anders om dan met een opgave of een plicht. Omdat de ons gegeven tijd een geschenk is, mogen we ervan genieten en kunnen we in alle vrijheid met de tijd omgaan. Wie zo met de tijd kan omgaan schenkt zichzelf meer ruimte.

De kunst is daarbij om af te stemmen op het moment. Of zoals Prediker het zegt 'alles heeft zijn tijd'. Elk moment in de tijd heeft zijn eigen karakter en eigen kansen. In deze ons geschonken tijd kunnen we zo precies datgene bijdragen aan de wereld om ons heen wat binnen onze mogelijkheden ligt. We hoeven onszelf hierbij niet te overvragen.

Zo kunnen we ons altijd opnieuw de vraag

stellen: Wat vraagt dit moment van mij, wat is het goede voor dit moment. En het antwoord op deze vraag is op elk moment in de tijd een andere.

Dat is pas 'vrije tijd'!

Susanne Freytag

Omgaan met krimp

Eind verleden jaar liet een studie van het CBS zien dat op dit moment minder dan de helft van de Nederlanders zich tot een kerk of een andere levensbeschouwing rekent. Dat is het resultaat van een proces dat al tientallen jaren geleden is begonnen.

Steeds minder mensen - vooral jonge mensen - gaan naar de kerk. Het gevolg is dat de kerken krimpen en ook dat de gemiddelde leeftijd van de kerkgangers steeds toeneemt. Dat hebben we ook in de Protestantse Gemeente Eindhoven gezien. In het verleden hebben we door de terugloop van het aantal kerkleden enkele kerken moeten sluiten. Een ander fenomeen dat we op dit moment zien is dat na corona niet alle mensen in de kerk zijn teruggekomen. Tijdens de lockdowns en beperkingen van de afgelopen twee jaar waren we gedwongen om de diensten via internet te volgen en het lijkt dat zeker een aantal van onze kerkgangers dit zijn blijven doen. We zien minder

mensen in de kerk in vergelijking met de tijd voor corona, we zien ook dat nog steeds een aanzienlijk aantal mensen de dienst via internet bekijkt. Het krimpproces doet zich eveneens voor bij kerken in de omgeving van Eindhoven. Verleden jaar is als gevolg hiervan de Protestantse Gemeente St. Oedenrode, Son en Breugel met ons gefuseerd. Op dit moment gebruiken ze nog hun eigen kerk, maar ze hadden niet voldoende mensen meer om zelf een kerkenraad te vormen. We horen ook van andere gemeenten in de omgeving van Eindhoven dat ze problemen hebben als gevolg van krimp. Soms is het een probleem om mensen te vinden voor de kerkenraad, maar er is ook vaak een tekort aan inkomsten om zelf een predikant te betalen. Het is dan ook waarschijnlijk dat meer gemeenten in de toekomst met elkaar zullen fuseren. In Eindhoven is op dit moment het grootste probleem dat als gevolg van krimp en de vergrijzing van onze kerkgangers het steeds moeilijker wordt om voldoende mensen te vinden voor onze be-

stuursorganen. Dit hebben we recentelijk besproken op de gemeenteavond. Het is duidelijk dat we enerzijds ons meer moeten inzetten om mensen te vinden en anderzijds onze kerk moeten gaan besturen met minder mensen. Dat zal natuurlijk als gevolg hebben dat we keuzes zullen moeten maken over wat we in de toekomst wel en niet gaan doen. Dit is iets waar we dit jaar als Algemene Kerkenraad over gaan nadenken. We zullen dit zorgvuldig doen in overleg met de andere bestuursorganen en met de wijkkerkenraden en het doel is om dit jaar tijdens de gemeenteavond hier de gemeente over te informeren.

Kortom voldoende stof om ons als Algemene Kerkenraad dit jaar mee bezig te houden. Wij vragen u ook hierover te blijven nadenken en er rekening mee te houden dat er waarschijnlijk in de toekomst dingen gaan veranderen. Dit alles natuurlijk om te zorgen dat we als kerk ook in de toekomst vooruit kunnen.

Henk Grootjans

Dank

De Kerstpakkettenactie Son en Breugel 2022 is weer ten einde. Vorige week hebben we met hulp van alle vrijwilligers (coördinatoren, inpakkers en bezorgers) weer 184 pakketten ingepakt en bezorgd bij mensen in onze gemeente die moeite hebben om de 'eindjes aan elkaar te knopen'.

Zonder de hulp van de vrijwilligers, de sponsoren en alle mensen uit Son en Breugel die boodschappen hebben gebracht en geld heb-

ben gegeven, was dat nooit gelukt.

Wij bedanken de Lions voor hun gulle gift, waardoor wij een extraatje in de vorm van een cadeaubon in de pakketten konden doen. Dit jaar kregen we ook een mooie cheque van stichting H@P, bij Vrouw Actief werd voor ons gecollecteerd en dankzij Mark Thunnissen konden we alle pakketten voorzien van ragoutbakjes en ragout. De Plus van Marcel en Jeannette Verhoeven heeft de boodschappen bezorgd en de kerstbroden

geleverd. Hierdoor is de Kerstpakkettenactie echt een actie van het hele dorp 'voor mensen door mensen' geworden. Alles wat overgebleven is, hebben wij naar de Voedselbank in Best gebracht

We kijken terug op een succesvolle actie. Tot volgend jaar !!

*Stichting Kerstpakkettenactie
Son en Breugel*

Feestdagen met Navigators

Serieuze gezichten tijdens een potje Mario Kart

Navigators Netwerk Eindhoven wil graag een gemeenschap/familie zijn, waarin we mogen genieten van de mooie momenten, mogen delen in de zware momenten en met elkaar mogen groeien in geloof en als persoon. De afgelopen jaren hebben we daar veel in geïnvesteerd door samen te eten, samen te delen van wat we meemaken en open en kwetsbaar te zijn naar elkaar. Bij het zijn van een familie hoort natuurlijk ook het samen vieren van mooie momenten en zeker ook het samen zijn tijdens de feestdagen. Daarom hadden we halverwege december met elkaar Sinterklaas, kerstdiner en oud-en-nieuw in één. Daar wil ik jullie graag over vertellen. Vaak hebben we het met de

studenten over diepgaande onderwerpen en zijn we serieus met elkaar. Ik vind het erg belangrijk dat we naast die serieuze momenten ook ruimte maken voor luchtigheid en gezelligheid. Zo ontstaat er een groep die met elkaar groeit.

We begonnen de avond met een diner, waarbij verschillende mensen een gang hadden gekookt. Het is daarin mooi om de verschillende karakters van mensen te zien. Iedereen doet het op z'n eigen manier en heeft de ruimte om z'n eigen talenten te laten zien.

Na ruim de tijd te hebben genomen voor het eten kwamen we aan bij het Sinterklaasgedeelte van de avond. Twee leden waren naar een kringloopwinkel gegaan om kleine cadeautjes te halen voor iedereen. Elk lid mocht een ingepakt cadeautje uitkiezen. Om de volgorde te bepalen van het uitkiezen van de cadeautjes hebben we eerst Mario Kart gespeeld. De persoon die won mocht het eerste cadeautje uitkiezen, degene die tweede werd het volgende cadeautje, en zo verder. Er zaten leuke en originele cadeautjes bij. Zo was er een mooie vaas, een woordenboek, spaarpot en een ouderwetse thermometer van hout. Elk cadeautje zorgde voor een lach of een 'wauw'.

Als laatste wilden we met elkaar het nieuwe jaar inluiden. Zo stonden we met elkaar (op 20 december) af te tellen en te proosten op het nieuwe jaar. Er was ook gezorgd voor (klein) vuurwerk, dus we stonden met elkaar te genieten van het geluid, het licht en de geur die hoort bij oud en nieuw.

Wat deze avond bijzonder maakte, was het delen met elkaar van de feestdagen. We konden met elkaar genieten van gezelligheid, cadeautjes en goed eten dat hoort bij deze tijd. Zo is Netwerk een familie voor de studenten in een stad waar de meesten ver weg van hun eigen familie zijn. Ook heeft niet elke student het voorrecht om een familie te hebben waar je jezelf kan zijn en waar je kan groeien. Netwerk kan voor deze studenten daarom veel betekenen.

Namens Netwerk wensen we u een plek toe waar u kunt groeien, waar u met mensen kunt delen in de vreugdevolle en verdrietige momenten en waar u uzelf kunt zijn.

*Ymke van Gaalen-Medema
Stafmedewerker Navigators
Eindhoven*

Aan tafel

De viering van het Heilig Avondmaal, of zoals het tegenwoordig heet, Maaltijd van de Heer, vindt elke maand plaats. Centraal hierin staan de woorden (1 Kor. 11:23-29). 'Dit is mijn lichaam, dit is mijn bloed'. Over de betekenis van deze woorden is al eeuwen nagedacht.

In 1525 schreef Cornelis Hoen, advocaat bij het Hof van Holland, de 'Avondmaalsbrief'. Hij betoogde hierin dat met de woorden wordt bedoeld: 'dit betekent mijn lichaam en bloed'. Deze opvatting was toen al tientallen jaren oud. Hoen zond de brief aan een bevriende theoloog met het verzoek deze voor te leggen aan de reformatoren Luther en Zwingli. Luther verwierp deze opvatting, maar Zwingli was het er geheel mee eens: lichaam en bloed zijn symbolen, beloften van vergeving.

Bij de viering van het Avondmaal in onze kerkdiensten wordt aan de inhoud en betekenis van het Avondmaal als gedachtenismaaltijd elke keer aandacht gegeven. Daarnaast is het ook een gemeenschapsmaaltijd. Het is een gezamenlijke viering.

Vroeger zat daarbij de gemeente aan tafel. Het was niet mogelijk de kerk-gangers aan één tafel plaats te geven. Daarom werd de maaltijd aan tafel vele malen herhaald, soms tot tien maal of meer, wat zeer veel tijd in beslag nam, waardoor de aandacht verslapte. Het is volkomen begrijpelijk dat naar andere vormen gezocht is. Daaruit is onder meer de huidige methode van lopend deelnemen voortgekomen.

Naar mijn mening wordt aan de gedachte dat het een gemeenschappelijke maaltijd is, onvoldoende aandacht gegeven. Het in de kerk naar voren lopen en, na het ontvangen van brood en wijn, het teruggaan naar de zitplaats maakt de viering onrustig en rommelig. Voor mij doet deze vorm afbreuk aan het ervaren van de gedachtenis. Ik vind dat de maaltijd het karakter van

een cafetaria heeft gekregen. Daarbij komt dat de wijn zo snel na de uitreiking van het brood wordt aangeboden dat men dan het brood nog in de mond heeft.

Voordat de uitdeling van brood en wijn een aanvang neemt, kan men voorts passief getuige zijn van de viering door de groep gemeenteleden die aan de uitdeling meewerkt, waaraan de gemeente geen deel heeft. De vorm doet mijns inziens afbreuk aan het karakter van de maaltijd als gemeenschappelijke viering.

Het jaarthema luidt: Aan tafel. Waar kan men daar beter gehoor aan geven dan bij de viering van deze gedachtenis- en gemeenschapsmaaltijd?

Alles goed en wel, maar moeten we dan terug naar vroeger, met de vele opeenvolgende tafels? Dat zij verre.

Een mogelijkheid is om de kerkzaal blijvend in te richten met losse tafels, waaraan de kerk-gangers al na binnenkomst plaats nemen. Als dan bij de viering het brood wordt uitgedeeld en na enige tijd de wijn, is het geen heen en weer geloop, en het beeld van een Maaltijd van de Heer is weer teruggekeerd. Dank zij het feit dat tegenwoordig het aantal kerk-gangers is afgenomen, denk ik dat een viering met tafels weer mogelijk is geworden. De mogelijkheid hiervan zou onderzocht moeten worden.

Gerard van Gorp

Oud geloof in beweging

Wat gebeurt er met je geloof als je oud wordt? Soms wordt het met rust gelaten, als iets dat afgerond is. Soms verdwijnt het achter de coulissen van 'beter weten' of 'geen zin hebben om je daar nog druk over te maken'. Klaar is klaar.

Ook wel wordt het geloof onderwerp van voortdurende worsteling en onzekerheid over wat er na dit leven komt. Soms wordt het begraven onder een dikke deken van teleurstelling en cynisme. Ik las op een grafsteen een tekst uit psalm 90 over het leven: 'het uitnemendste daarvan is moeite en verdriet...' Maar het kan ook anders: telkens op nieuw perspectief zoeken en vinden.

Het begint allemaal thuis. Ik kwam uit een gezin met idealen. Grootvader zendingsarts, tante en oom in de zending, zus in de zending, vader politiek voorman van de AR-partij en oprichter van de jongerenorganisatie van die partij, moeder in verenigingsleven en besturen van christelijk onderwijs. Geëngageerd gereformeerd gezin. Niet streng, wel gemotiveerd en vooral loyaal en heel actief op het kerkelijk en geloofserf. Mijn vrouw Cathrien kwam uit een levendig predikantengezin dat in menig opzicht een centrale positie en rol had in hun woonplaats Stedum en op het bredere kerkelijk erf in Groningen.

In de oorlog waren we als gezin ingeschakeld bij verzetsklussen. We wisten dat we voorzichtig moesten zijn: 'Feind hört mit !..' Gedichten en psalmen over de ondergang van de vijand waren populair. Cathrien vertelde dat Psalm 124 in die tijd als een protestsong in de kerk werd gezongen: 'indien de Heer niet bij ons was geweest, toen vijandschap rondom was opgestaan, wij waren lang vergaan'. 'God, Nederland en Oranje' waren nauw met elkaar verbonden. Omdat zij het zingen van die psalm in zo'n spannende tijd zich levendig herinnerde, hebben we dat ook in haar ziekte vaak op cd laten horen. Opnieuw troostklanken.

Mijn vader kreeg na de oorlog ruzie met de AR-top over de politionele actie in Indië: hij was voor overleg en vrede maar de AR-partij was strijdlustig. Hij vormde met anderen een tegenbeweging. Je zag dat bij meer mensen die in de zending waren geweest. Toch bleef hij uit solidariteit wel lid. Na de oorlog kwam die ellendige scheuring tussen gereformeerd en vrijgemaakt, waarvan nu bijna niemand meer weet waar dat over ging. Wij gingen dagelijks in de oorlogstijd met de kinderen van ds. Holwerda (voorman van de vrijmaking) in Amersfoort naar school. Als kinderen wist je helemaal niet waar het over ging. Die scheuring maakte diepe wonden in de kerkelijke gemeenschap. Ook toen bleven mijn ouders de kerk waartoe zij behoorden trouw. Opnieuw leerden

zij: kritisch zijn, maar loyaal blijven. Zelf ging ik aan de VU studeren en wilde lid van het VU-corps worden. Maar in de groentijd trof ik zoveel gruwelijk cynisme aan, ook ten aanzien van geloof, dat ik er met een paar vrienden uitgestapt ben en lid ben geworden van SSR Amsterdam. Ik voelde geen loyaliteit ten opzichte van zo'n verziekt studentencorps.

Zoals het toen hoorde deed ik op mijn 19e belijdenis. Dat was te vroeg. Ik was daar nog helemaal niet aan toe en had achteraf een kater over die dag. Ik was lang niet klaar met al die geloofgerelateerde denkbeelden. Ik kreeg een boekje getiteld 'Mijn ja tot Jezus' maar uit frustratie heb ik dat nooit gelezen. Het staat nog ongelezen in de kast, want ik kan het ook weer niet weggooiën. De catechisatie volgde ik steeds met belangstelling, zozeer zelfs dat de dominee tegen me zei: 'Jij moet predikant worden'. Ik heb toen tegen hem gezegd dat ik bang was om dan helemaal mijn geloof kwijt te raken. Het is maar goed dat niet iedereen daar zo over dacht. Wij hebben verscheidene predikanten in verschillende plaatsen meegemaakt. Vaak waren en zijn zij voor ons en vele anderen bron van inspiratie, hulp bij het verstaan van Bijbel en Evangelie en toegewijde pastor als er even wat meer aandacht nodig was.

Cathrien en ik hebben op verschillende plekken waar we woonden deelgenomen aan gesprekskringen van protestanten en katholieken over geloof en levensbeschouwing. We werden gesteund door een serie boekjes over kritische vragen over geloof en Bijbel getiteld 'Cahiers voor de gemeente'. Heel wijze en boeiende boekjes die van groot nut waren bij het verwerken en ontdekken van alle vernieuwingen in geloof en bijbelvisie. Heel anders van toonzetting dan de veel uitdagender boeken van Kuitert over het 'algemeen betwijfeld christelijk geloof'. Gesprekken in die kringen hebben ons geholpen in vrijheid over meningen, veronderstellingen, twijfel en wankele zekerheid te praten. Zowel voor Cathrien als mij zijn die kringen van grote betekenis voor de ontwikkeling van ons geloof geweest.

Zoals gezegd kwamen we uit een geëngageerd christelijk nest. Wij groeiden op met loyaliteit aan de club waartoe je behoort. Maar we leerden al vroeg om kritische vragen te stellen, niet alles voor zoete koek aan te nemen. Ons geloof bleef in ontwikkeling. Om ons heen zagen we op het kerkelijk erf terugloop, twijfel en verval maar ook veel engagement vooral op diaconaal terrein.

Gedurende ons werkzame leven hebben we een aantal jaren in Heeze gewoond, van waaruit we kerkten in Geldrop. Dat was in de tijd dat in Geldrop als eerste gemeente in Nederland on-

der de stimulerende leiding van de predikanten Aalbers en Roggeveen de Hervormde en Gereformeerde Kerk fuseerden. Het enthousiasme dat die samenwerking opriep blies de gemeente nieuw leven in.

Na tien jaren in Apeldoorn te hebben gewoond kwamen we terug in Eindhoven. Een mutatie vanuit een traditioneel denkende gemeente naar een gemeente waar in vrijheid een groot aantal verschillende gezichtspunten en opvattingen konden floreren. Soms wel een beetje te vrij, denk ik. Ik mocht daarnaast een aantal jaren participeren in het bestuur van het Beraad Grote Steden. Heel boeiend om de ontwikkelingen in die steden op de voet te mogen volgen. Jaarlijks publiceerden wij een 'stedentrip' waarin actuele ontwikkelingen in die steden werden beschreven en uitgewisseld. Een stimulus om kritisch over kerk en geloof te blijven nadenken, mede aan de hand van elkaars ervaringen en ideeën. Jammer dat daar in Eindhoven niet zoveel belangstelling voor was.

Discussies in de redactie van SAMEN en gesprekken met goede vrienden -al dan niet in de vorm van een gesprekskring- waren voor ons inspirerend. In die SAMEN-redactie ging het maar ten dele over het komende nummer. We wisselden elkaars overtuigingen en twijfels uit, bespraken ontwikkelingen in en rond de kerk en zochten naar verdieping van geloof. Opvattingen over de waarde van vooral het Oude Testament voor het verstaan van ons geloof stonden naast en soms tegenover opvattingen die benadrukken dat de Bijbel een bundel van door mensen geschreven boeken is, waarin mensen op hun manier iets over God proberen te vertellen, vermengd met eigen voorkeuren en opvattingen. Niet het Woord van God zelf. Niet onfeilbaar dus, maar gekleurd door menselijke opvattingen van de schrijvers.

In het pastoraat kwamen we van alles tegen variërend van 'veel en vast' via 'iets' tot 'bijna niets'. Lang niet iedereen kan zeggen dat bij het 'naadren van de dood er volkomen uitkomst gegeven zal worden'. Velen vinden het moeilijk om daarover te praten maar anderen zijn volkomen zeker van hun zaak: ze gaan rechte lijn naar de hemel en dan komt alles goed. Ik kom, nu Cathrien is gestorven, een paar keer per week op de begraafplaats en dan lees je toch nog heel veel teksten die spreken van onwankelbare zekerheid over 'voortbestaan', 'elkaar weer ontmoeten', dat alles in aansprekende Bijbelteksten verwoord.

Ons geloof is oud. Het is veranderd in de loop van de jaren. Maar het leeft wel. Er is meer ruimte gekomen voor - samen met andere zoekers - verschillende vormen van geloofsbeleving en daarmee een relativering van het belang van kerkelijke

dogma's en van de betekenis en relevantie van bepaalde Bijbelgedeelten. De waardering voor de maatschappelijke waarde van christelijk geloof is toegenomen en verlevendigd. Gesprekken over geloof en Bijbel met onze kinderen en incidenteel ook met kleinkinderen droegen bij aan ontspanning over en in het creatief denken over geloof en kerk. We schreven onze eigen belijdenis vooral ook om in ons intieme familieverband het ge-

loofsgesprek te stimuleren. We hopen in gesprek te blijven met kinderen en kleinkinderen en in de gemeente over geloofsvragen, ook rond het einde van het aardse leven, zoals wij dat beleefden bij het sterven van Cathrien. We ervaren bij dat alles dat ook oud geloof in beweging kan blijven.

Wij danken onze God en hemelse vader aan wie Cathrien en ik onze zoektocht, onze ontdekkingen

en vergissingen mochten voorleggen. Hij was en is altijd bereikbaar..

'De vrede van Christus' schreven we als korte geloofsbelijdenis op onze grafsteen, 'niet zoals de wereld die geeft', zei Jezus. Niet een construct maar een inspirerend mysterie.

Jan Scheurer

Bijbels Bijbellezen 5: Hoe begin je?

Hopelijk is uit het voorgaande duidelijk geworden, dat je geen eisen aan de Bijbel(schrijvers) kunt stellen, waaraan deze niet kunnen voldoen, omdat ze daar eenvoudig geen rekening mee hielden.

Ons begrip 'historisch' betekende eenvoudigweg niks voor de Bijbelschrijvers. En de (eind)redacteuren van de Hebreeuwse Canon hadden heel andere dingen aan hun hoofd dan onze eigen benepen orthodoxe, voornamelijk zelf gecreëerde probleempjes. De overspannen eis aan medege-lovigen, met als leidende gedachte, dat als één ding niet historisch was, dat dan het hele Bijbelse kaartenhuis in zou storten. En we hebben in de recente geschiedenis sinds Kuitert gezien hoe de gereformeerde bijbelvisie in elkaar stortte.

Hoe lees je dan? Allereerst moeten we de Bijbelwetenschap dankbaar zijn, dat ze ons de onmogelijkheid van historisme (overdreven van kaft-tot-kaftgeloof) hebben aangetoond. En ook dat we heel benepen zijn omgegaan met het woord werkelijkheid. Alleen wat natuurwetenschappelijk waar is, is werkelijk. Dat dat een enorme inperking is van de werkelijkheid kan ik gemakkelijk aantonen. Als ik naar de vrouw kijk van wie ik houd en een andere man kijkt ook naar haar, dan ziet hij heel iemand anders dan ik (anders heb ik een groot probleem!). Want ik kijk met

het oog der liefde naar haar. Is wat ik zie dan geen werkelijkheid? Ik bedoel maar. De Bijbelse werkelijkheid is ook van een andere aard. Eerder te vergelijken met literatuur. Een goede roman creëert zijn eigen werkelijkheid. Het verhaal neemt je mee en je begeeft je (minstens in de geest) in het verhaal en de werkelijkheid die het verhaal oproept. Zo moet je ook leren Bijbellezen: je stapt binnen in het verhaal en begeeft je in de werkelijkheid van de Bijbel. Die is anders dan de onze. Om dat te kunnen zien moet je eerst de compositie van de Bijbel willen erkennen en honoreren. De drieslag van Tenach (Oude Testament) houdt in, dat je elke keer als je de Thora (eerste vijf boeken) uit hebt, je niet door rent het Beloofde Land in, maar dan weer overnieuw begint bij Genesis 1. Vroeger werd de Thora in drie jaar doorgelezen in de synagoge. Je kon dat zien aan de Pesachvieringen: na één jaar Exodus 12 (het 'echte' pesach, nl. in Egypte), na twee jaar midden in de woestijn Pesach (Numeri 9) en na drie jaar had men door kunnen lezen in Jozua en dan in Jozua 5 opnieuw Pesach vieren. Maar nee, na Deuteronomium 34 trok men een dikke streep. Wat daarna kwam (Jozua, Richteren, 1 en 2 Samuël, 1 en 2 Koningen) heette Profetie. Dat betekent niet toekomst voorspellen, zoals helaas veel kerkmensen nog steeds denken, maar kritisch spreken over hoe de machthebbers in het heden handelen. Wat lees je dan in het derde jaar met Pesach? Genesis 4, het verhaal

van Kaïn en Abel. Dus als je dacht, dat je al rijp was voor het Beloofde Land, moest je even eerst nog horen wie je ten diepste was: de moordenaar van je (zwakste) broeder.

Kijk, dat is een pedagogische manier van Bijbellezen en doet meer recht aan de werkelijkheid van alledag. De Hebreeuwse taal neemt hierin een fundamenteel belangrijke plaats in en we zullen lezen hoe bijbelvertalers daarbij steeds de fout in gaan. Daarover leest u in het volgende nummer.

Wim de Leeuw

Kerstpakketten 2022

In de weken voor de kerst zijn er door de diaconie namens de Protestantse Gemeente Eindhoven 196 kerstpakketten uitgedeeld aan mensen die in deze tijd een extraatje wel kunnen gebruiken zoals mensen in de bijstand, asielzoekers en daklozen. Dat aantal is meer dan de gebruikelijke 135 omdat er nu ook pakketten zijn gegaan naar de bezoekers van de Huiskamer voor Vluchtelingen en van het Open Huis St. Cathrien. De pakketten zijn aangevuld met het kerstnummer van Open Deur en als groet van onze kerken een door

gemeenteleden (zelf)gemaakte kerstkaart. De diaconie wil iedereen hartelijk bedanken die kerstkaarten heeft gemaakt en de pakketten heeft bezorgd. Op 24 december jl., kerstavond, was de collecte bestemd ter dekking van de kosten van de kerstpakketten. Naast de PGE collecterekening, NL47RABO 0373 7186 75, kon ook een bijdrage worden overgemaakt naar rekeningnummer NL91RABO 0373 7186 59 (plaatselijk diaconaal werk) met vermelding van bijdrage kerstpakketten 2022. Voor vier extra kerstpakketten is zo'n

€ 100,- nodig. Omdat de gehouden collecten niet de volledige kosten van de kerstpakketten dekken doet de diaconie nog een dringend beroep op u, als u nog niet gedoneerd hebt, dit alsnog te doen.

Laten wij oog hebben voor elkaar en onze medemens en waar nodig actief ondersteunen!

*Wim van Dijk,
Namens het College
van Diakenen.*

God opnieuw verbeeld

Op 7 november was het zover dat Wessel Stoker naar de Ontmoetingskerk kwam voor zijn lezing over verbeelding en geloof. De aanleiding daarvoor was zijn in 2019 verschenen boek 'God opnieuw verbeeld'. Door coronamaatregelen moest zijn komst telkens worden uitgesteld. Wessel is een bekende gast in Eindhoven. Behalve voor lezingen over kunst, komt hij nog geregeld preken. We kennen hem als dominee. Wessel is weliswaar emeritus-hoogleraar esthetiek aan de VU, waar hij ook jarenlang godsdienstfilosofie doceerde, maar de belangrijkste verbinding van Wessel Stoker met Eindhoven is gelegd rond 1990. Hij was toen wijkpredikant in Stratum. Toen ik hier kwam wonen leerde ik Wessel kennen in de Opstandingskerk. In de gesprekken die volgden hebben wij veel gesproken over geloof, filosofie en kunst. Interesses die wij samen deelden. Tenslotte heeft hij mij ervan overtuigd dat ik lid moest worden van de kerk, ben ik gedoopt en deed ik belijdenis. Van de groep trouwe aanhangers van Wessel uit die tijd zijn er nog maar enkele over. De tijd deed zijn werk en velen zijn er niet meer. Gelukkig hadden genoeg mensen binnen en buiten Eindhoven de weg naar de Sionzaal in de Ontmoetingskerk gevonden.

Stier, muurschildering uit de stierengrot van Lascaux

De lezing was opgebouwd uit een aantal onderwerpen om te beginnen de vraag waarom beelden en verbeelding belangrijk zijn. Als eerste toont Wessel Stoker een dia van een stier, één van de muurschilderingen in de grot van Lascaux. Het is een voorbeeld van de oerbehoefte van de mens om de wereld om hem heen te af te beelden. Het is ook een religieus beeld omdat de hele wereld om hem heen zo werd ervaren. Verbeelding geeft de kans om verbinding te leggen. Kortom, zegt Wessel: Verbeelding is onmisbaar voor het menselijk leven. En daarmee is ook kunst belangrijk.

Kunst en religie zijn aan elkaar verwant, omdat het bij beide om bestaansvragen gaat.

In zijn eerdere boek: 'Kunst van Hemel en Aarde' onderzoekt Wessel de spirituele en religieuze dimensies in het werk van enkele moderne, zogenaamde 'seculiere' kunstenaars. In zijn tweede boek 'God opnieuw verbeeld' bespreekt Stoker vooral de godsdienstige en christelijke betekenis van kunst in de 20ste en 21ste-eeuw, een seculiere tijd. Seculier betekent dat voor de meeste mensen en de samenleving kerk en geloof geen rol meer spelen.

George Rouault, Heilig gelaat.

Het beeldverbod was met name in de protestantse kerk een probleem, maar sinds de Beeldenstorm in de 16e eeuw lijkt daarin toch verandering te zijn gekomen. Op het 2e Concilie van Nicea (787) is vastgesteld dat in de verbeelding niet het beeld wordt vereerd, maar degene naar wie dat beeld verwijst: God of Christus. De Reformatie heeft zich daar lang tegen verzet. In de zin van het besluit in Nicea is bijvoorbeeld het Christusportret van Rouault geen geldige afbeelding van Christus omdat het volgens de Oosterse Orthodoxie niet voldoet aan de regels voor het maken van Chris-

Vincent van Gogh, De zaaier met ondergaande zon (1888)

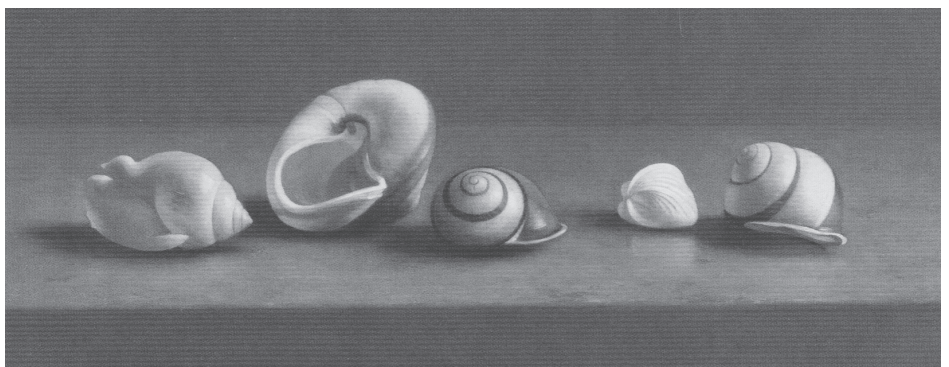
tus-afbeeldingen. Het Heilig Gelaat van Rouault is in de westerse traditie wel een icoon. Het zoekt als het ware zelf, vanuit het beeld, contact met de aanschouwer. Zo ontstaat er een dialoog tussen beeld en kijker en komt een relatie met God of Christus tot stand.

Ook de landschapskunst van Vincent van Gogh en de stillevens van Henk Helmantel zijn religieus. De zaaier verwijst duidelijk naar christelijke betekenis. De grote ondergaande zon geeft daarbij een verwijzing naar het heilige door de halo-achtige stralenkrans rond de zon. Het schilderij wordt daarmee een loflied op God en op de schepping.

Henk Helmantel vind zo'n toespeling niet nodig. De uitstraling van de schelpen zoals hij ze schildert zijn een lof aan de schepping op zichzelf.

Een avond over kunst.

Het was een mooie avond met Wessel Stoker, die een goed gesprek mogelijk maakte. Na een informatieve lezing volgde een goed gesprek met de deelnemers. De plaatjes kunt u opzoeken op internet voor een betere afbeelding op internet. Of in het boek (God opnieuw verbeeld, Parthenon 2019, 2022). Ik heb een paar gedeelten uit de lezing samengevat en in mijn eigen woorden weergegeven wat ik ervan heb begrepen. Onlangs is een 2e druk verschenen en ook een vertaling in het Engels. Wessel wees mij erop dat in oktober zijn boek als 'Boek van de maand' onder de aandacht is gebracht en besproken in de Kathedraal van Antwerpen. Hij is er fier op zoals de Belgen zeggen.

Henk Helmantel, Stilleven met schelpen (2006)

Open deuren

Als ik er over nadenk is het toch best wonderlijk: als geestelijk verzorger gaan voor mij zo maar heel veel deuren open. Van huizen, van kamers, van slaapkamers. Ik kom dichtbij. Deuren zijn de bescherming tussen binnen en buiten. Tussen het openbare leven en het privéleven. We hebben dat in onze cultuur zeer sterk uit elkaar getrokken. We zijn gesteld op onze privacy.

Daarom vind ik het na al die jaren nog altijd niet vanzelfsprekend dat ik zomaar naar binnen mag. Ik mag binnen bij de huizen van Severinus. Het bijzondere daar is, dat sommige bewoners hun kamer altijd op slot draaien. Het is hun eigen stukje. Ik mag er vaak naar binnen en dan wordt de deur ook weer zorgvuldig afgesloten. De kamers zijn regelmatig erg klein, waardoor ik op een bed plaats neem. Waarom dan niet in de grote woonkamer? Omdat die wordt gedeeld en er meerdere mensen de oren spitsen als er een gesprek wordt gevoerd.

Ook in Veldhoven en Waalre gaan er deuren voor me open bij mensen thuis met zingevingsvragen.

Ik begeleid hen vanuit het Centrum voor Levensvragen.

Soms vraagt de situatie bijzondere dingen. Er ligt een boodschappenlijstje op tafel bij een oudere ernstig zieke dame. We praten over die vermale-dijde zuurstofslang. Ze kan niet meer zonder. We lezen een stukje uit de Bijbel en woorden van de Dalai Lama, over het lijden. Ze is moe en we ronden al snel af. Achtelooos vraag ik of ik nog iets voor haar kan doen. 'Ja', zegt ze. 'Mijn hulp kon niet komen, kun jij de boodschappen voor me halen? Ik kan het de burens niet vragen, zij mijden me sinds ik zo ziek ben.'

En zo sta ik vijf minuten later met een oude leren beurs in de Lidl en koop ik fruit en groente. Staat niet in mijn taak maar hoort er wel helemaal bij. Doe wat je hand vindt om te doen, dat is voor mij het Evangelie leven.

Ik leg de spullen in haar koelkast en sluit zachtjes de deur achter me. Ze fluistert me nog na: 'Fijn dat

je er was, ik ben blij dat ik vandaag een levend wezen heb gezien die als een engel even voor me zorgde.'

De moraal van dit verhaal? Als je het voorrecht hebt om achter een voordeur te komen, moet je niet vasthouden aan je eigen agenda. Laat je eens verrassen om te zien wat je hand vindt om te doen. Dan is een venster op Gods liefde soms zomaar binnen handbereik.

Afgelopen week overleed de zieke oudere dame. Ze had zich in haar leven gezegend gevoeld door alle mensen die als engelen voor haar zorgden. Mijn engelen, noemde ze hen. Ik vond op Marktplaats een wijwaterbakje van aartsengel Michaël en zegende haar daarmee. Bij haar afscheid waren er veel mensen met een engelentaak. Een vrijwilliger die haar bezocht. Een vriendin die haar overal heen reed. Een pedicure die speciaal voor haar aan huis kwam. Allemaal mensen die deden wat hun hand vond om te doen. Dan gaan er veel deuren open.

Karin Seijdell

Karin.seijdell@severinus.nl

Capella Vesperale

Het ritme van de Evensongs is op het moment wat onregelmatig. Dat komt vooral omdat het er begin vorig naar uitzag dat de Capella misschien zou moeten stoppen. Er kon gelukkig een nieuwe start gemaakt worden, maar er waren intussen wel afspraken met andere gebruikers van de Cath-

rinakerk gemaakt. De komende maanden is het niet altijd mogelijk om maandelijks op de derde zondag een Evensong te hebben. Let u dus goed op de afwijkende data.

Nieuwe koorleden zijn nog altijd zeer welkom en ook nodig om de Evensongs op langere termijn mogelijk te blijven maken. Daarom een uitnodiging aan wie graag Engelse Hymns en koor-muziek zingt om een paar keer per jaar met de Capella mee te zingen. Wie interesse heeft kan het melden bij Bert Jan van Haarlem, mail:

bjvanh57@gmail.com / tel. 040 2366339.

Evensong

Op zondag 12 februari zal er een orgelvesper zijn. In deze vesper zal orgelmuziek een groot aandeel hebben. Gezangen zullen afwisselend gezongen en gespeeld worden. Het orgel zal bespeeld worden door Ruud Huijbregts. Ook zullen een cantor en voorganger meewerken aan de vesper. De orgelvesper vesper is om 16.00 uur in de Catharinakerk.

Het verhaal van Hadiatou

Hadiatou vluchtte de eerste keer naar België, waarop België haar terugstuurde naar Gambia. Dit terwijl ze uit Guinee komt. In Gambia kan Hadiatou niet blijven, want ze heeft die nationaliteit helemaal niet. Ze reist zelfstandig terug naar Guinee. Bij terugkeer wordt de vrees van Hadiatou werkelijkheid. Ze wordt besneden en uitgehewelijkt aan een oude man. Dit wil ze helemaal niet en blijven is geen optie. Hadiatou vlucht opnieuw.

Ditmaal naar Nederland. In Nederland wordt ze slachtoffer van mensenhandel. Omdat ze slachtoffer is en de politie in Nederland nader onderzoek wil verrichten krijgt ze een verblijfsvergunning. Dit is inmiddels veertien jaar geleden. Haar asielpcedure werd destijds afgewezen door de IND en de rechtbank heeft het beroep niet-ontvankelijk verklaard. De vrees voor terugkeer is er namelijk niet volgens de IND en de rechtbank,

want ze heeft een vergunning op dat moment. Haar asielpcedure is dan ook niet inhoudelijk beoordeeld bij de rechtbank. Vervolgens wordt haar slachtoffer mensenhandel-zaak geseponeerd. De vergunning wordt ingetrokken. Dit net voor haar inburgeringsexamen. Hadiatou raakt alles kwijt en blijft ongedocumenteerd achter.

Op 15 december reist Hadiatou af naar het IMMO

(Instituut voor Mensenrechten en Medisch Onderzoek) samen met Manon van VidK.

Voorafgaand aan het onderzoek bij het iMMO krijgen Hadiatou en Manon eerst uitleg over de dag. Wat kan Hadiatou verwachten? In ieder geval veel vragen over de reden van haar vlucht naar

Nederland. Hadiatou is gelukkig goed voorbereid. Zij heeft vriendinnen die ook een iMMO-onderzoek hebben gehad en met een vergunning als resultaat. Er is dus goede hoop voor Hadiatou.

Als het onderzoek start wacht Manon op de gang. Hadiatou kan alles vertellen over wat haar is overkomen. De nare herinneringen zorgen voor hoofd-

pijn die opeens kan opspelen. Als dit gebeurt mag ze het aangeven en wordt er een pauze ingelast. Toch zet Hadiatou door, ondanks dat ze weet dat ze later nogmaals alles moet vertellen bij de IND.

*Manon Brouwers
Vluchtelingen in de Knel*

Interview Anneke Nieuwenhuizen

Als ik bij Anneke Nieuwenhuizen binnen stap voor dit interview word ik enthousiast begroet door Weimaraner Chaja. Anneke noemt haar een 'mensenhond'. Ze is in ieder geval dol op mensen. Daarin lijkt ze op haar baasje. Ook Anneke is dol op mensen en dan vooral ook op mensen die moeite hebben zich staande te houden in het leven en in de maatschappij: 'ik ben diaconaal ingesteld', zegt ze van zichzelf en in al die jaren dat ik Anneke in de verschillende kerkelijke gremia ben tegengekomen, is dat niks teveel gezegd. Zo heeft ze zich, samen met anderen, een kleine dertig jaar geleden heel erg ingezet om diaconaal inloophuis 't Hemeltje op te richten om dak- en thuislozen een warme en veilige plek te bieden om op adem te komen, met een gesprek, een boterham, en een douche. Dat die plek er gekomen is, is mede aan Anneke te danken. Door haar diaconale activiteiten in Eindhoven kwam ze op het netvlies van de toenmalige diaconaal werker. Hij wist, dat het bestuur van het Open Huis in de Catharinakerk op zoek was naar een voorzitter en zag direct, dat dat wel eens iets voor haar zou kunnen zijn. Dat is nu acht jaar geleden en ze zei 'ja'. Na acht jaar vele activiteiten voor het Open Huis en het bereiken van de leeftijd van 75 jaar, vindt Anneke dat het genoeg is geweest. Tijdens de kerstviering voor de vrijwilligers heeft ze afscheid genomen. Daarom leek het me tijd voor een interview.

Op mijn vraag of het voorzitterschap was, wat ze ervan verwachtte, vertelt ze: 'de taakomschrijving was zes keer per jaar de bestuursvergadering voorzitten en een enkele andere vergadering. Nou, dat heeft in de loop van de jaren anders

uitgepakt!' En dat heeft voor een groot deel aan haarzelf gelegen. Anneke vond het bijvoorbeeld belangrijk, dat de buitenwereld op de hoogte was van het bestaan van het Open Huis, zo heeft ze deelgenomen aan 'Debat in de stad' en de Sociale Top. Daarnaast heeft zij contacten gelegd met zusterorganisaties zoals 't Hemeltje', zodat ervaringen kunnen worden gedeeld en je bij problemen elkaar kunt helpen, dan wel informeren bij calamiteiten. Ook heeft Anneke veelvuldig contact gehad met de pers om zaken aan de kaak te stellen, die in het nadeel van de gasten waren zoals het afschaffen van de gemeentelijke subsidie vanaf 2021.

Het Open Huis is een uniek inloophuis, dat zonder betaalde krachten werkt en dus helemaal drijft op vrijwilligers. Anneke legde allerlei contacten om vrijwilligers te werven en als die vrijwilligers dan kwamen, was het zaak hen plezier in het werk te laten krijgen en houden. Dat dat goed gelukt is, is te danken aan het team van vrijwilligers, waarvan velen al jaren actief zijn. De druk bezochte vrijwilligersavonden zijn altijd een feest van elkaar ontmoeten en bijpraten.

Er is een tijd vóór corona en een tijd tijdens en ná corona. Dat bracht extra werk met zich mee, want vrijwilligersavonden konden niet doorgaan, maar de vrijwilligers moesten wel geïnformeerd worden over de te volgen maatregelen en om af te stemmen hoe ze er toch voor de gasten konden zijn. Dat viel niet altijd mee met alle maatregelen, niet voor onze gasten, maar ook niet voor de vrijwilligers; wat hebben zij elkaar gemist! Gelukkig zitten we nu in betere tijden.

In de afgelopen acht jaar hebben er ook noodzakelijke aanpassingen plaatsgevonden. Zo is de ontmoetingsruimte opgeknapt, in samenwerking met de Jorisparochie van wie we deze ruimte huren. Ook is de brandbeveiliging op orde gebracht, de trainingen voor de vrijwilligers zijn geprofessionaliseerd, iedere vrijwilliger heeft een VOG en de website is opnieuw opgezet en geactualiseerd. Dit alles kon plaatsvinden door een goede en plezierige samenwerking met en tussen alle bestuursleden.

Tijdens haar voorzitterschap heeft Anneke ook haar gezicht laten zien tijdens tal van activiteiten voor de gasten, hoewel zij nooit zelf als gastvrouw heeft dienst gedaan. Daarmee heeft ze een goede band opgebouwd met de vrijwilligers. Dat maakte het afscheid nemen ook zo moeilijk. Waarschijnlijk gaan we haar gezicht nog regelmatig zien, gewoon omdat ze het werk en de mensen van het Open Huis een warm hart toedraagt, dat zal niet veranderen.

Bernadette van Litsenburg

Open Huis Sint Cathrien
in de Stadskerk, Begijnenhof 2
di, do, vr 10.30 - 16.30 uur en wo 10.30 - 13.30 uur
(12.15 - 12.45 meditatieve oecumenische viering)
broodmaaltijd om 12.45 uur
tel. 2569124
IBAN NL75TRIO0198481446
www.openhuiscathrien.nl

Inloophuis 't Hemeltje
Hemelrijken 117
zondag t/m donderdag 12.00 - 15.00 uur
tel. 2468785
IBAN NL42INGB0006870550
www.inloophuishemeltje.nl

JOHANNESGEMEENTE

Johanneskerk, Mercuriuslaan 1bT 2435248
 Wijkredactie, De Pannelaan 6 T 2912214
 E-mail: redactie-woensel@pkn-eindhoven.nl
 Koster: mw. M. Anpong T 2424870

VIERINGEN

Zondag 5 februari

Deze eerste zondag van februari is zondag Wereld-diakonaat en het is een gezamenlijke viering met PG St. Oedenrode, Son en Breugel. Bij de voorbereiding stonden we stil bij een gevoel dat we allemaal wel kennen: machteloosheid om zoveel leed in de wereld. En het lijkt steeds erger te worden... In de dienst zoeken we naar hoe we praktisch helpen in de wereld kunnen zijn, en zoeken hoe we ons niet verliezen in de veelheid aan zorg en nood. We vieren samen de Maaltijd van de Heer.

Zondag 12 februari

De lezingen die ons worden aangereikt zijn: Deuteronomium 30: 15-20 en Mattheüs 5: 17-26. Het leven met Gods geboden krijgt alle aandacht. Dat is geen zaak van fatsoen, zelfs niet van moraal. Het gaat om een keuze, waar veel van afhangt: leven en dood zijn in het geding. Het gaat over de manier waarop het land dat de Eeuwige zijn volk belooft zal worden bewoond. Een goede zondag om de geboden weer eens te horen!

Aswoensdag 22 februari

In de veertigdagentijd zullen er vespers zijn op de woensdagavond. We volgen het leesrooster van de veertigdagentijdkalender die door de PKN is uitgegeven. Het thema voor de vastentijd is: Uit liefde voor jou. Ontvangen en delen. Het avondgebed begint om 19.30 uur en wordt gehouden in de Johanneskerk.

Zondag 26 februari

Zondag invocavit – de eerste in de veertigdagentijd

Vanuit de gemeente

Kind-op-schootviering

Op zondag 12 februari is er weer een kind-op-schootviering. De vieringen zijn bedoeld voor de allerkleinsten in onze gemeente, in de leeftijd van 1 tot 5 jaar. Het verloop van de vieringen is telkens hetzelfde: we steken de kaars aan, zingen een lied, en kijken wie er zijn. Daarna kijken de kinderen wat er in de koffer zit: meestal een prentenboek, met attributen die bij het verhaal horen. We lezen samen het verhaal en maken dan een verwerking. De ouders zijn er altijd bij. Het zijn fijne bijeenkomsten voor de kleintjes, en ook voor de ouders is het leuk om elkaar te ontmoeten en bij te praten. Iedereen is van harte welkom, ook grootouders met kleinkinderen!

We beginnen om 10.00 uur in de crèche van de Johanneskerk. Geef je wel even van tevoren op, in verband met het knutselmateriaal. Opgeven kan bij k.wuijster@gmail.com. We zien uit naar een mooie en gezellige viering!

Tour

Op vrijdag 3 maart zal er weer een bijeenkomst zijn van Tour. Die avond zullen we ons verdiepen in één van die passie-muzieken die geschreven zijn door Johann Sebastian Bach. Uitnodigingen zullen nog verstuurd worden en er zullen berichten in de wijkbrief komen.

Wie ons zijn voorgedaan

Op 26 november overleed mevrouw Artje Werner-de Geus in de leeftijd van 87 jaar. De wereld waarin zij leefde werd steeds kleiner en tenslotte leefde ze in haar eigen wereld van herinneringen en gedachten die zij met niemand meer kon delen. De periode van verlies en afscheid is een lange weg geweest. Aandacht en zorg voor mensen, allereerst haar familie en gezin, kenmerkten haar leven. Ze was er voor de mensen die haar nodig hadden. Met belangstelling volgde ze haar kinderen en kleinkinderen en een kring van vrienden. Artje Werner was iemand uit de generatie waar vrouwen geacht werden te stoppen met werken als zij trouwden. De zorg voor mensen heeft zij altijd gehouden. Wij wensen haar kinderen en hun gezinnen kracht en moed en de nabijheid van de Eeuwige.

Op 30 december is mevrouw Magda Hoogendijk-Farkas overleden in de leeftijd van 82 jaar. Het was niet onverwacht, maar wel plotseling, want sneller dan verwacht en gedacht. Moeite had ze in de laatste tijd met het steeds meer afhankelijk worden van anderen. Dat was voor haar een beetje de omgekeerde wereld. Ze was gewend en gewoon om er te zijn voor anderen: voor haar gezin en een grote kring van vrienden en kennissen. Magda Hoogendijk leefde met aandacht en zorg voor anderen. De gastvrijheid en hartelijkheid waarmee zij mensen ontving, zullen velen ervaren hebben. Zelf wist ze maar al te goed hoe belangrijk het is om een kring van geliefden en vrienden te hebben. Contact met mensen werd belangrijk voor Magda Hoogendijk. Uit eigen ervaring wist ze hoe wezenlijk het is om mensen te ontmoeten. Het gaf haar ook een scherp oog voor wat mensen nodig kunnen hebben. En zo was zij er voor mensen, zonder ophef en nooit op de voorgrond. Wij wensen haar kinderen en hun gezinnen troost en liefde van God en mensen.

Vrijgesteld van het dienstwerk

Van 18 tot 27 februari ben ik vrijgesteld van het dienstwerk. Voor dringende zaken kunt u contact opnemen met ds. Bert Jan van Haarlem of met de scriba, Annette Buitenhuis.

Kirsten Wuijste

WIJKGEMEENTE EINDHOVEN-ZUID

Ontmoetingskerk, Meerkollaan 3 T 2437651
 Wijkredactie, Diepmeerven 26 T 2122563
 E-mail: ehvzuid.wijkredactie@pkn-eindhoven.nl
 Kerkbeheer: dhr. V. Valstar T 06-19036008

Aan tafel

Ook dit voorjaar zullen er weer huiskamer-gesprekken AAN TAFEL zijn! In het najaar bleek het erg goed te werken: samen eten en samen praten over 'aan tafel'.

Binnenkort worden de data voor maart en april bekend. Wilt u zich / wil je je alvast opgeven, dat kan bij Nettie Trapman: nettie.trapman@chello.nl / 040 2122482.

Zondag 5 februari, Epifanie

Epifanie, zo noemen we de zondagen na 1 januari tot het begin van de Veertigdagentijd. Het woord betekent verschijning, openbaring. We lezen in deze tijd verhalen waarin we Jezus als Heer zien verschijnen. Vandaag spreekt die Heer Jezus zijn discipelen heel duidelijk toe: jullie zijn het zout van de aarde, jullie zijn het licht in de wereld (Matteüs 5: 13 – 16).

We delen samen brood en druivensap in een dienst van Schrift en Tafel, de cantorij zingt weer onder leiding van Marja Bottenberg.

Zondag 12 februari, Epifanie

We lezen vandaag verder uit de zogenaamde Bergrede van Jezus, die in het Matteüs evangelie staat. Jezus legt uit dat Hij niet is gekomen om de Wet en de Profeten af te schaffen, maar juist om ze tot vervulling te brengen (5: 17 – 26). De woorden die Hij spreekt, de levenshouding die Hij aangeeft komen radicaal over. Steeds als ik die woorden lees, schrik ik ervan.

Zondag 19 februari, Epifanie

Fijn dat vandaag onze vroegere wijkpredikant en nu gemeentelid ds. Wil van Egmond voorganger is.

Woensdag 22 februari, Aswoensdag

Op de eerste dag van de Veertigdagentijd is er om 19.00 uur een vesper. Het is Aswoensdag, in veel kerken (en zeker niet alleen de Rooms-Katholieke) worden op deze dag askruisjes getekend op de voorhoofden van de gelovigen. Ze staan symbool voor inkeer en bezinning op je eigen leven en op ons samenleven.

Zondag 26 februari, Eerste zondag Veertigdagentijd

Op deze eerste zondag van de Veertigdagentijd bezinnen wij ons op onze relaties met de vreemdelingen in ons midden. We vieren een dienst die wordt voorbereid samen met Vluchtelingen in de Knel en met de Huiskamer voor Vluchtelingen

(niet legaal aanwezig). Ik hoop op net zulke bijzondere ontmoetingen als tijdens en na de dienst van vorig jaar.

Zondag 5 maart,

Tweede zondag Veertigdagentijd

Vandaag vieren we de Maaltijd van de Heer in een dienst voor jong en oud die samen met de kinderdienst wordt voorbereid. De kinderen hebben de afgelopen maand uitleg gekregen over de betekenis van het delen van brood en druivensap. Vandaag delen zij mee met de rest van de gemeente. De cantorij zal vandaag zingen onder leiding van Marja Bottenberg.

Bezinning en Groei

In december hebben we met een groep van twaalf in een half verlichte kerk in de kring gezeten om te mediteren. We hebben een lichaamsmeditatie geïmproviseerd, als voorbereiding op de eigenlijke meditatie. Twee vormen van oude christelijke meditatie hebben we daarbij gebruikt: de lectio divina en de Ignatiaanse methode. Drie keer hebben we over een Bijbeltekst gemediteerd, eenmaal over een gedicht. De groep bestond uit een groep gemeenteleden en ook een aantal mensen van buiten onze kerk.

Het is de bedoeling om ook het komend jaar weer een aantal meditatiebijeenkomsten te organiseren. In januari en februari zijn er gesprekken over een boek van Tim Vreugdenhil over de toekomst van de kerk: Opener dan ooit.

Vanaf 27 februari zijn er in de Veertigdagentijd zes bijeenkomsten rond het boek *De kracht van rust*. We zullen met elkaar in gesprek gaan, ons bezinnen op hoe wij leven en ook meditatie-oefeningen doen. Zie de aankondiging elders in dit kerkblad.

Op 21 maart is er een thema-avond van de drie Protestantse kerken van Eindhoven. Vertegenwoordigers van drie godsdiensten zullen dan iets vertellen over de betekenis van samen eten / de maaltijd in hun geloof.

Gespreksgroep 25 tot ongeveer 55 jaar

We zijn dit jaar begonnen met een stampotjesbuffet op de eerste twee vrijdagen in februari. Nou ja, begonnen...als je dit leest is de tweede avond, die van 10 februari, nog niet geweest. Dus wil je nog aanschuiven, welkom! Het is een goede manier om kennis te maken met onze groep. Tijdens het eten liggen er kaartjes op tafel met vragen over hoe je geloof een rol speelt in je dagelijks leven.

In maart en april volgen er weer twee bijeenkomsten waarin we meer georganiseerd met elkaar in gesprek gaan. Elke maand in twee huiskamers, omdat het anders te vol wordt.

Voor informatie, bel of mail of app Tjalling Huisman: tjhuisman27@gmail.com / 0615695919

Achttienplusgroep

Zie het verslag van Marte op de achterkant van dit kerkblad.

SoSoSo maaltijden in de 40 dagentijd

De Veertigdagentijd gaat dit jaar in op 22 februari. Op deze Aswoensdag willen we samen beginnen aan de periode op weg naar Pasen. Dat doen we met een SoSoSomaaltijd: solidariteit, soep en soberheid. Samen eten, elkaar ontmoeten en samen zijn bij de viering van een vesper. Voor deze SoSoSomaaltijd zijn ook enkele jonge vluchtelingen uit Eindhoven uitgenodigd. Zij zullen vertellen over de Huiskamer voor Vluchtelingen en over de plannen om meer scholingsactiviteiten op te zetten. Jonge vluchtelingen die nog geen status hebben leren en ontwikkelen vaardigheden, die hen helpen hun leven verder op te bouwen. We gaan daar vervolgens met elkaar over in gesprek. Doet u mee op 22 februari? We starten om 18.00u en ronden af om ongeveer 20.00u. In de kerk liggen intekenlijsten. U kunt zich ook opgeven bij Dicky Zeilstra (dickyzeilstra@gmail.com), Wilbert van Kemenade (wvankemenade@kpnplanet.nl) of Antje Dekker (aita.agdr@kpnmail.nl).

In maart wordt op één van de zondagen een tweede SoSoSo maaltijd georganiseerd. Dat is een lunch, waar we het meegebrachte brood met elkaar delen. Op deze zondag bespreken we de preek en onze eigen ervaringen in deze veertigdagenperiode. Daarna houden we samen onze deel-lunch. De datum van deze tweede SoSoSomaaltijd wordt in de loop van februari in het wijkbulletin gemeld.

Paasgroetenactie voor gevangenen

Ook dit jaar schrijven we weer paasgroeten voor gevangenen. Zo'n groet doet goed. Ontvangers ervaren dat er aan hen gedacht wordt en dat er mensen zijn die zich inleven in hun situatie. De afbeelding op de paaskaarten van 2023 is ontworpen door gedetineerden in de vrouwengevangenis in Nieuwersluis. Het thema van dit jaar is "Uit liefde voor jou". Bij de paasgroetenkaart ontvangen gedetineerden een extra kaart met postzegel om zelf naar iemand te sturen. Daar wordt altijd dankbaar gebruik van gemaakt. De kaarten voor de paasgroeten zullen half februari in de kerk aanwezig zijn. U kunt er dan een paar meenemen om thuis te schrijven. Inleveren in de kerk (of bij een diaken) voor eind februari. U schrijft toch ook?

KRUISPUNTGEMEENTE

Adventskerk, Camphuyzenstraat 4 T 2520472

Wijkredactie, T 2097623

E-mail: w.gugler@filtnet.nl

Website: www.xpunt.info

Kerkbeheer: dhr. T. Poot T 06 53362677

E-mail: teun.poot54@gmail.com

Bijbelacademie Kruispunt

Donderdag 2 febr. Exodus 25-31

De bouw van een tentheiligdom in de woestijn is een diepzinnige stap in de relatie van God met zijn volk. God wil (bedekt) onder mensen wonen (Exodus 25:8). In de hoofdstukken 25-31 komen wij verschillende boeiende wegwijzers naar Christus tegen. Na een toelichting bespreken wij met elkaar welke betekenis deze onderwerpen hebben voor ons geloof vandaag.

Ds. Werner Gugler

BIJBEL-ACADEMIE KRUISPUNT

EXODUS 25-31

Donderdag 2 febr. 2023
20.00 uur

DE TABERNAKEL
GOD WOONT ONDER MENSEN

10 daagse reis naar Israël/Jordanië 27 april t/m 6 mei 2023

Israël en Jordanië – er lijken werelden tussen te liggen maar toch zijn ze onlosmakelijk met elkaar verbonden. Deze 10-daagse studiereis wil ons de ogen openen voor het verleden en heden van een regio die als de culturele bakermat van het Avondland geldt. Woestijnen, wind en water. Oude stenen en Bijbelse plaatsen met hun verhaal; maar vooral Jeruzalem – de stad waar zich wereldgeschiedenis afspeelde – vormen het raamwerk om de geheimen van de wereld van de Bijbel te kunnen ontdekken. Bijbelse verhalen willen tot leven komen. Er zijn nog 5 vrije plaatsen. Meer informatie: www.xpunt.info

ISRAËL & JORDANIË

10-daagse studiereis: 27 april t/m 6 mei 2023
Geheimen van de wereld van de Bijbel ontdekken

onder leiding van dr. W. Gugler & H. Gugler-Ruopp
in samenwerking met
MIDDENOOSTENREIZEN.COM

Overlijden

Op maandag 12 december 2022 is in alle rust en vertrouwen op haar Heer en Heiland overleden mw. J.F. (Co) van Winkel - Hagen. Mw. Van Winkel heeft de hoge leeftijd van 98 jaar mogen bereiken. Vanwege haar gezondheid kon zij de laatste jaren de kerkdiensten niet meer bezoeken. In het verleden hebben zij en haar man veel mogen betekenen voor onze gemeente.

In haar lange, niet altijd gemakkelijke leven, stelde mw. van Winkel haar vertrouwen op God,

wat op de rouwkaart wordt verwoord in Psalm 121. De herdenkingsbijeenkomst vond op 19 december plaats in de aula van begraafplaats De Oude Toren, Baffinlaan 1, Eindhoven.

LUTHERSE GEMEENTE

Kerkdiensten in Dommelhofstraat 1a
Wijkredactie, Amerlaan 2 T 2623104
E-mail: redactie@lutherszuidnederland.nl
Website: www.lutherszuidnederland.nl

Berichten uit Armenië

Deze keer hebben we een blij bericht van Armine ontvangen. Enkele jaren geleden hebben we in Saratak geld geschonken om de school op te knappen, dak, ramen en vooral verwarming aan te leggen.

Voor deze verbouwing konden de kinderen 's winters niet naar school omdat het veel te koud was zonder kachels. Inmiddels gaan ze nu het hele jaar naar school. Nu heeft Armine een Nieuwjaars-party georganiseerd voor dertig kinderen. Ze had de ruimte mooi versierd met behulp van enkele ouders en toen de kinderen in de verwarmde en vrolijke versierde klas kwamen waren ze helemaal verrukt.

De moeders hadden heerlijk gekookt. Eten is nog altijd heel belangrijk, na alle geleden honger in de periode van de aardbevingen. Er werden verhalen verteld, spelletjes gedaan, gezongen en gedanst op muziek en gemusiceerd door de kinderen die een instrument bespeelden. Daarna kregen alle kinderen een cadeautje van "Vadertje Vorst". En dit alles kon gebeuren dankzij de door onze gemeente gerenoveerde school. Daar zijn ze nog altijd, zowel kinderen als ouders, heel dankbaar voor. Doordat de school verwarmd is komen de leerkrachten ook op nieuwe gedachten om activiteiten in de winter te organiseren. Het is iets om heel blij van te worden, dat onze ondersteuning zoveel teweegbrengt en nieuwe acties in gang zet die zon in het leven van deze kinderen brengt. Daarom dank ik u allen ook weer in het nieuwe jaar voor uw goede gaven en wens ik u allen namens de Armeense kinderen een heel gezond en gezegend nieuwjaar 2023.

Thea Dik

DORELU BIJBELGESPREKSAVOND

donderdag 16 februari 2023

Op donderdag 16 februari 2023 zetten we de gezamenlijke bijbelgespreksavonden voort met het thema Bijbel en economie. Deze avond is van 19.00-21.00 uur. Dit keer onder leiding van de Doopsgezinden.

De laatste avond zal op donderdag 11 mei zijn onder leiding van de Remonstranten.

Het woord economie komt in de bijbel niet voor, het begrip wel. Het gaat met enige regelmaat over het hebben van bezit, dat aan de ene kant wordt gezien als teken van gunst van God, maar aan de andere kant ook wordt bekritiseerd als het ten koste van anderen is verkregen.

In het boek Spreuken lezen we in hoofdstuk 15,16: 'Beter een schamel bezit en ontzag voor JHWH dan grote rijkdom en veel onrust.'

Het draait dan natuurlijk vooral om de vraag hoe je handelt met je bezit. We gaan op onderzoek uit via een paar Bijbelse protestsongs die met elkaar samenhangen en door elkaar zijn geïnspireerd: Psalm 113, 1 Samuel 2,1-10 en Lukas 1, 46-56 en wie weet inspireert dat ons weer tot een eigen lied ...

De avond wordt geleid door ds. Christien Duhoux-Rueb

We beginnen de avond om 18.00 uur met een gezamenlijke maaltijd. Het programma start rond 19.00 uur. Wilt u zich voor de maaltijd vóór 15 februari aanmelden bij Lia Vos-Welsing (lia.vos-welsing@xs4all.nl) of 06 22 43 89 35

Theatersolo Kirsten Benschop: Bronnen

Op zondag 12 maart as. om 15.00 uur speelt Kirsten Benschop haar voorstelling BRONNEN in de Protestantse Kerk in Son en Breugel.

BRONNEN is een ontwapenende theatervoorstelling over verbinding en (innerlijke) vrijheid en wat daarbij in de weg kan staan. Want wij kunnen wel vol zijn van klimaatbeheersing, gelijke rechten en democratie, maar wat kunnen we met deze grote wij-thema's als we dichtbij huis vaak al moeite hebben om samen te leven en elkaar te verdragen?

Onze lontjes worden steeds korter, we gaan steeds sneller de barricades op en democratie verwarren we met persoonlijke vrijheid. Ook de kerk als samenbindende factor lijkt verdwenen en God deden we misschien wel samen met die kerk weg. Onrustig zijn we, zoekend en het lijkt of we maar geen grond kunnen vinden om in te wortelen. In BRONNEN gaat Kirsten op zoek naar hoe het

misschien ook kan. Ze gaat hiervoor te rade bij klassieke en hedendaagse schrijvers, filosofen en religieuzen uit verschillende tradities. Wat hebben zij ons vandaag te zeggen als het gaat om verdraagzaamheid, verbinding en vrijheid? Kunnen zij een ander licht werpen? Ervaringen uit haar eigen leven worden aaneengeregen met verrassende verhalen en inzichten van deze 'bronnen'. Warm, wijs, kinderlijk eenvoudig soms, inspirerend en hoopgevend. Acterend, vertellend en beeldend zet Kirsten met BRONNEN na haar voorstellingen 'Wie stenen losbreekt', 'Adempauze', 'Spiegeltijd' en 'Die Ik Ben', opnieuw een ijzersterke en vernieuwende theatersolo neer. Integer én expressief, omlijst met muziek.

U bent van harte uitgenodigd voor deze voorstelling in de kerk in Son en Breugel. Na afloop is er een collecte. Er is gelegenheid om nog even na te praten na de voorstelling.

www.k-ontour.nl KonTour

Jeannet Venekamp

Kerk en Israël

Aankondiging conferentie in Oostmalle (B)

De Classicale Werkgroep Kerk en Israël Noord-Brabant / Limburg en de Réunion Wallonne organiseert in samenwerking met de Antwerpse Contactgroep voor Joods-Christelijke Betrekkingen, op 7 en 8 maart 2023 de jaarlijkse tweedaagse conferentie in het Provinciaal Vormingscentrum te Oostmalle (België) met ditmaal als thema:

"Mens en aarde, mij een zorg?! een joods en een christelijk perspectief."

Voor eenieder die zich wil verdiepen in de relatie van Jodendom en Christendom is dit een uitgelezen mogelijkheid.

Tijdens de conferentie verwachten wij de volgende sprekers:

Clary Rooda

rabbijn, docent, schrijver en spreker. Schreef haar afstudeerscriptie over 'Eco-kasjroet', een ecologische benadering van de joodse spijswetten.

Trees van Montfoort

predikant, onderzoeker en auteur van 'Groene theologie', veelgelezen en uitgeroepen tot beste theologische boek van 2019.

Karel Malfliet

werkzaam voor Eokerk, de organisatie van de R.K. kerk in Vlaanderen die zich inzet voor de verbinding tussen ecologie en christelijke spiritualiteit.

Bjorn Lous

econoom en betrokken bij Stichting 'Genoeg om

te leven'. In 2021 verscheen zijn boek 'Ik ben de waarheid', waarin hij ingaat op de Westerse ethiek in relatie tot anti-Judaïsme in de vroege christelijke theologie.

Roel Bosch

predikant en tekstdichter en actief betrokken bij de Ionagroep Nederland.

Ter plekke is overnachting met vol pension gebruikelijk. Prijs vanaf 125 euro (studenten vanaf 75 euro). Indien gewenst kunt u ook voor een enkele dag inschrijven.

Een uitvoerige beschrijving, met het programma en aanmeldingsformulier kunt u aanvragen bij Derk Blom, derkblom@gmail.com, telefoon 0485-795284.

Kruisweg in de Johanneskerk.

Van Aswoensdag, 15 februari tot en met Pasen hangt er een geschilderde kruisweg in de kerkzaal.

'Een weg van donker naar licht'.

Deze Kruisweg maakte ik een aantal jaren geleden in de Veertigdagentijd.

De Kruisweg bestaat doorgaans uit 12 staties.

Jezus valt 3x onder het kruis, dat heb ik 1 x verbeeld. Als begin koos ik voor Witte Donderdag - daarna Goede Vrijdag - Stille Zaterdag en ik eindig met Pasen. De meditatieve teksten die erbij zijn, zijn onder andere van Jan Rot, Huub Oosterhuis en komen uit liedboeken. Dinsdag 28 maart is er een bijeenkomst van Joachim en Anna in de Johannes

Kerk waar ik met beeld en geluid toelichting ga geven op deze Kruisweg.

Wie daarbij wil zijn is welkom - we beginnen om 14.00 uur.

In de Wijkbrief van de Johanneskerk komt daarover verder informatie.

Wietske Lamper

De Maaltijd van de Heer - 2

In een aantal stukjes probeer ik iets te zeggen over het Avondmaal, dat ook wel Maaltijd van de Heer wordt genoemd. Dat doe ik omdat wij - mijn collega's en ik van de kerk van Eindhoven - merken dat het Avondmaal bij velen niet leeft; het heeft weinig betekenis. Voor mij is het een belangrijk deel van ons gemeente zijn. Ik wil proberen iets van de betekenis aan u en jullie - mijn lezers - over te brengen. Daarbij heb ik een aantal gemeenteleden gevraagd iets te schrijven over de betekenis van het Avondmaal voor hen. Als u / jij ook iets wilt schrijven, graag!

Jezus zelf heeft het Avondmaal ingesteld, daarom wordt het ook wel Maaltijd van de Heer genoemd. Die Heer is Jezus. Het woord 'Avondmaal' is ontstaan omdat Jezus deze Maaltijd heeft ingesteld op een avond. Dat is niet zomaar een avond, het is de avond van het Joodse Pesachfeest. Jezus viert met zijn leerlingen het feest van de bevrijding uit de slavernij. Maar het is ook de avond waarop Jezus door een vriend zal worden verraden, de avond voor zijn dood aan het kruis. Tijdens het feestmaal neemt Jezus een brood, Hij spreekt een gebed uit, Hij breekt het brood en zegt: Dit is mijn lichaam voor jullie. Hij neemt ook een beker (met wijn), allen drinken daaruit. En Jezus zegt: dit is mijn bloed. Hij spreekt over het nieuwe verbond, dat 'door mijn bloed gesloten wordt'. Uit zijn woorden klinkt een diepe verbondenheid met hen die aan tafel zitten. Die diepe verbondenheid heeft te maken met bevrijding en het heeft te maken met zijn dood.

In de Bijbel is er een aantal verhalen die spreken over dit Avondmaal. Twee ervan (Lucas 22: 14 - 20 en 1 Corinthiërs 11: 23 - 26) schrijven erbij dat Jezus heeft gezegd: Doe dit, telkens opnieuw, om mij te gedenken.

En dat gebeurde. Je leest in de Bijbel dat mensen samenkomen om brood te breken en ook om een beker (met wijn) te delen. Dat doen we in de kerk nog steeds.

Tjalling Huisman

Jan Herm Bouwhuis schrijft:

Vanaf het moment dat ik belijdenis heb gedaan, ergens midden de jaren 50, mocht ik deelnemen aan het Heilig Avondmaal. Ik had daar al lang naar uitgekeken: zittend samen met andere gemeenteleden aan één tafel, die reikte over de volle breedte van de kerk. Ons gezin kerkte in een kerk in Haarlem-Noord, waar ik opgegroeid ben.

Voor mij is de viering van het Heilig Avondmaal de kern van mijn geloof. De gebrokenheid van Christus herdenken in de relatie naar je eigen gebrokenheid of dat nu lichamelijk, geestelijk dan wel beide is. Door hierbij stil te staan word je de mogelijkheid geboden je accu opnieuw te kunnen opladen, verder te gaan, want zo gebroken als Hij is geweest, zullen wij nooit gebroken worden.

In de loop der jaren heb ik wel andere vormen van viering meegemaakt, maar het samen aangaan aan een tafel blijf ik de mooiste viering vinden. Toegegeven, bij onze Roomse broeders en zusters is de viering uitbundiger dan bij ons en dat heeft me ook vaker verleid om daar de eucharistie mee te vieren, maar daar zullen mijn Brabantse roots en hang naar de liturgische uitbundigheid wel debet aan zijn.

Dat ik het Heilig Avondmaal al tijden niet meer mee kan vieren, ja zelfs zelden de diensten kan bijwonen vreet aan mij en ik ben dan ook erg blij dat ik het Heilig Avondmaal thuis aangeboden kan krijgen. Heel erg dankbaar ben ik voor deze toezegging! Het zal mij helpen om overeind te blijven.

De volgende keer gaat het over de gastheer en de avondmaalsgasten

Thema-avond: de maaltijd in verschillende godsdiensten

Op dinsdagavond 21 maart is er om 20.00 uur in de Adventskerk een thema-avond over de betekenis van de maaltijd / samen eten in drie geloven.

Deze avond wordt georganiseerd door onze Eindhovense kerken samen. Vertegenwoordigers van islam, hindoeïsme en koptisch christendom zullen iets vertellen naar aanleiding van het thema en met elkaar in gesprek gaan.

Doel van de avond is om meer te leren over het geloof van de ander en ook om met elkaar in gesprek te komen.

In de volgende SAMEN volgt meer informatie hierover.

De kracht van rust

De kracht van rust is winnaar van de prijs van het beste spirituele boek van 2021. De ondertitel van het boek is '8 tegendraadse lessen over werk en het goede leven'.

Deze lessen willen je helpen om stilte en rust een grotere plaats te geven in je leven. De schrijfster, Mirjam van der Vegt, koppelt daarbij praktische handvatten aan inzichten uit de kloosterspiritualiteit en van een aantal voorbeeldfiguren.

Wij gaan met het boek aan de slag door gesprek, bezinning en stilteoefeningen. Dat doen we op een aantal maandagen van 20.00 tot 21.30 uur in de Ontmoetingskerk, Meerkollaan 3 in Eindhoven. De data zijn: 27 februari, 6, 13, 20, 27 maart en 3 april 2023.

Ds Tjalling Huisman begeleidt de avonden. Meer informatie kun je bij hem krijgen, je kunt je ook bij hem opgeven:

06 15695919 / tjhuisman27@gmail.com

Samen naar de kerk in februari 2023

De meeste diensten zijn online te volgen:

Johanneskerk en De Kapel: via kerkdienstgemist.nl
Wijkgemeente-Zuid/Ontmoetingskerk via: www.pkn-eindhoven.nl/eindhoven-zuid-vieringen
Kruispunt via: www.kerkdienstgemist.nl en www.xpunt.info

Let ook op nadere aankondigingen via de website www.pkn-eindhoven.nl en de weekbrief van uw wijkgemeente!

ovenaan de wijkberichten vindt u de adresgegevens van de betreffende wijkkerken.

Zondag 5 februari 2022		Collectiedoel: Kerk in Actie - Werelddiaconaat
Johanneskerk	10.00 uur	ds. K.M. Wuijster
	12.00 uur	pastoraatsgroep (dienst De Kapel)
Kerk in Son	10.00 uur	gezamenlijk in de Johanneskerk
Kruispunt	10.00 uur	ds. W. Gugler
	19.00 uur	interactieve bijeenkomst
Ontmoetingskerk	10.00 uur	ds. T. Huisman
Lutherse Gemeente	09.30 uur	geen dienst
Zondag 12 februari 2023		Collectiedoel: Kerk in Actie - Noodhulp
Johanneskerk	10.00 uur	ds. B.J. van Haarlem
	12.00 uur	ds. B.J. van Haarlem (dienst De Kapel)
Kerk in Son	10.00 uur	mevr. P. Zweers
Kruispunt	10.00 uur	ds. W. Gugler
	19.00 uur	gebedsdienst
Ontmoetingskerk	10.00 uur	ds. T. Huisman
Lutherse Gemeente	09.30 uur	ds. S. Freytag

Zondag 19 februari 2023		Collectiedoel: Diaconie
Johanneskerk	10.00 uur	ds. C.M. Slootmans
	12.00 uur	pastor E. Smits (dienst De Kapel)
Kerk in Son	10.00 uur	ds. G. Baerends
Kruispunt	10.00 uur	ds. W. Gugler
	19.00 uur	dienst
Ontmoetingskerk	10.00 uur	ds. W. van Egmond
Lutherse Gemeente	11.00 uur	te gast bij Remonstranten

Woensdag 22 februari 2023		
Johanneskerk	19.30 uur	vesper

Zondag 26 februari 2023		Collectiedoel: Kerk in Actie - Zending
Johanneskerk	10.00 uur	ds. G. Baerends
	12.00 uur	pastor J. De Schepper (dienst De Kapel)
Kerk in Son	10.00 uur	mevr. P. Zweers
Kruispunt	10.00 uur	ds. W.G. Teeuwissen, Veenendaal
	19.00 uur	bijbelacademie
Ontmoetingskerk	10.00 uur	ds. T. Huisman
Lutherse Gemeente	09.30 uur	dr. T.H.M. Akerboom, Nijmegen

Woensdag 1 maart 2023		
Johanneskerk	19.30 uur	vesper

Collecte Samen SAMEN

U kunt uw collectebijdrage overmaken op IBAN nummer NL47 RABO 0373 7186 75 t.n.v. PGE-collecten onder vermelding van de afkorting van uw wijkgemeente (JK = Johannesgemeente, KP = Kruispuntgemeente en OK = Wijkgemeente-Zuid), de datum van de zondag en het collectiedoel.

Wie Wat Waar

ALGEMENE KERKENRAAD

Voorzitter: dhr. H. Grootjans,
p/a Camphuysenstraat 4,
5615 KS Eindhoven, tel. 2985888,
e-mail: AK.voorzitter@pkn-eindhoven.nl
Scriba: vacant
e-mail: AK.scriba@pkn-eindhoven.nl

DIACONIE

Voorzitter: dhr. L.F. Steinhauer,
Hyacinthstraat 16, 5644 KC, tel. 2125023,
e-mail: CvD.voorzitter@pkn-eindhoven.nl
Secretaris: vacant
e-mail: cvd.secretaris@pkn-eindhoven.nl
IBAN: NL62 RABO 0373 7369 32
t.n.v. College van Diakenen Protestantse
Gemeente Eindhoven o.v.v. uw doelbestemming
Protestfonds en financiële hulp: Kerkelijk Bureau,
tel. 2522575,
e-mail: kerkelijk.bureau@pkn-eindhoven.nl
IBAN: NL12 RABO 0373 7369 59
t.n.v. Diaconie - Protestfonds

WIJKGEMEENTE EINDHOVEN-ZUID

Predikant: dhr. Tj. Huisman,
Heezerweg 229, 5643 KB,
tel. 8448177 / 06-15695919,
e-mail: tjhuisman27@gmail.com
vrije dag: zaterdag
Scriba: mw. S.A. Trapman,
Waterfront 135, 5658 SG, tel. 8424442,
e-mail: EHVZuid.scriba@pkn-eindhoven.nl
IBAN wijkfonds: NL88 RABO 0373 7187 13
t.n.v. Wijkgemeente Eindhoven-Zuid - wijkfonds
o.v.v. uw doelbestemming
IBAN bloemenfonds: NL87 RABO 0373 7369 67

Kerkbladbezorging:

Strijp-Gestel-Meerhoven:
dhr. T. Schneider, tel. 2518614
Stratum-Tongelre:
dhr. J. Trapman, tel. 2122482
e-mail: j.trapman@chello.nl

JOHANNESGEMEENTE

Predikant: dhr. B.J. van Haarlem,
Brunelleschiweg 8, 5624 CJ, tel. 2366339,
e-mail: bjvanh57@gmail.com
Predikant: mw. K.M. Wuijster,
Ithacastraat 28, 5631 JE, tel. 8795522,
e-mail: k.wuijster@gmail.com
Kerkelijk werker: mw. P. Zweers,
tel. 06-58774450
e-mail: kerkelijkwerkerpetra@gmail.com
Scriba: mw. A. Buitenhuis-Kreeft,
Chamonixlaan 19, 5627 LX, tel. 06-12392751,
e-mail: Johannesgemeente.scriba@pkn-eindhoven.nl
IBAN: NL66 RABO 0373 7187 21
t.n.v. Johannesgemeente - wijkfonds
o.v.v. uw doelbestemming

Kerkbladbezorging:

dhr. S. Nauta, tel. 2425633
e-mail: nauta.sjaak@gmail.com

KRUISPUNTGEMEENTE

Predikant: dhr. W. Gugler,
Vullingspark 6, 5591 DB Heeze,
tel. 2097623
e-mail: w.gugler@filternet.nl
Scriba: mw. I. Jansen-Smit, tel: 06 41251490
e-mail: scriba@xpunt.info
IBAN: NL13 RABO 0373 7187 05
t.n.v. Kruispuntgemeente - wijkfonds
o.v.v. uw doelbestemming

EVANGELISCH-LUTHERSE GEMEENTE ZUID-NEDERLAND

Predikant: mw. S. Freytag, tel. 06-43955283,
e-mail: ds.freytag@lutherszuidnederland.nl
Scriba: dhr. T. Tempelaar, Amerlaan 2,
5626 BP, tel. 2623104,
e-mail: secretariaat@lutherszuidnederland.nl

KINDERDIENST/JEUGDWERK

Eindhoven-Zuid,
Floor de Nooij, tel. 2122563
e-mail: smits.de.nooij@hetnet.nl
Johannesgemeente,
Anneke van Wolfswinkel, tel. 06-16310093
e-mail: anneke.vanwolfswinkel@gmail.com
Kruispuntgemeente
Hanna Hardeman-van der Zwan,
e-mail: bertenhanna@gmail.com

STUDENTENPASTORAAT/TINT

Studentenpastor/life coach: mw. M.S. van Tuijl
e-mail: m.v.tuijl@tue.nl
TU/e Atlas
Postbus 513, 5600 MB Eindhoven
www.tint-eindhoven.nl
Scriba: dhr. W. Mak, Grondheuvel 20,
5685 AV Best, tel. 0499-310383,
e-mail: willem.mak@xs4all.nl

PREDIKANTEN/GEESTELIJK VERZORGERS

GGZE Grote Beek, mw. A. Bremmer,
tel. 06-83667851, e-mail: Alice.Bremmer@ggze.nl
GGZE Grote Beek, mw. I. Hyvärinen,
tel. 2970619, e-mail: ai.hyvarinen@ggze.nl
GGZE De Woenselse Poort, dhr. B. Veldhorst,
tel. 2613791, e-mail: bj.veldhorst@ggze.nl
MMC, mw. Petra Zweers, tel. 8889582
Petra.Zweers@mmc.nl
Severinus, mw. K. Seijdell, tel. 06-11403496,
e-mail: karin.seijdell@severinus.nl

INLOOPHUIS 't HEMELTJE

Voor informatie zie rechts onderaan op de
middenpagina's.

OPEN HUIS SINT CATHRIEN

Voor informatie zie rechts onderaan op de
middenpagina's.

KINDERTELEFOON Zuidoost-Brabant

Tel. 0800-0432 (gratis)
iedere dag van 14.00-20.00 uur

SENSOOR (SOS Telefonische Hulpdienst)

Tel. 0900-0767 of 040-2125566
24 uur per dag, 7 dagen per week emotionele
ondersteuning. Chat en e-mail: www.sensoor.nl
Info: www.sensoor.nl/brabant

Uitgave van de Protestantse Gemeente Eindhoven
pkn-eindhoven.nl
periode: 05-02-2023 t/m 04-03-2023

Jaargang 52, no. 2

Samen

Versijnt 10 maal per jaar

Adres Hoofdredactie van SAMEN

Camphuysenstraat 4, 5615 KS Eindhoven
Telefoon: 040 252 2575
E-mailadres: samen.redactie@pkn-eindhoven.nl

Leden van de Hoofdredactie van SAMEN

Wil van Egmond, Bert Jan van Haarlem,
Jaap Stooker en Joke Wytzes-de Bie

Attentie

Het volgende SAMEN-nummer:
05-03-2023 t/m 01-04-2023

Inleverdata t.b.v. het volgende SAMEN-nummer:

- **13 februari:** kopij voor het wijkbericht
bij de wijkredactie
- **15 februari:** complete wijkbericht
bij de hoofdredactie
- **8 februari:** kopij van schriftelijke reacties
op artikelen bij de hoofdredactie
- **15 februari:** kopij voor het overige gedeelte
bij de hoofdredactie

Kerkelijk Bureau

Camphuysenstraat 4, 5615 KS Eindhoven
Geopend op afspraak
Telefonisch bereikbaar:
- maandag t/m donderdag van 09.00 – 11.30 uur
- telefoon: 040 252 2575
E-mailadres: kerkelijk.bureau@pkn-eindhoven.nl

Protestantse Gemeente Eindhoven

IBAN: NL91 RABO 0373 7186 59 t.n.v.
Protestantse Gemeente Eindhoven
o.v.v. uw doelbestemming

Collectebonnen

U kunt een veelvoud van € 20,00 storten op
IBAN: NL69 RABO 0373 7186 67 t.n.v.
PGE - Collectebonnen o.v.v. adresgegevens
en aantal bonnen van €1,- en/of €2,-.
De bonnen worden u daarna zo spoedig mogelijk
toegestuurd.

Kerkblad SAMEN

IBAN: NL03 RABO 0373 7186 91 t.n.v.
PGE - Kerkblad SAMEN o.v.v. gift SAMEN

Indien een artikel uit dit kerkblad wordt
overgenomen, dan met bronvermelding.
Op de foto's rust copyright.
Alle herkenbare personen op foto's hebben
hun toestemming voor publicatie verleend.

E-mailadres PGE-website

web.redactie@pkn-eindhoven.nl

Drukwerk: Snep

Kerkbezoeken door de achttienplus gespreksgroep

Na het in elkaar zetten en houden van de dienst over hoop, geloof en liefde was het zoeken naar nieuwe activiteiten voor dit kerkseizoen. Toen we met de gespreksgroep begonnen, hebben we een aantal activiteiten verzameld en een daarvan was: naar een klooster gaan. Dit hebben we gepland maar niet uitgevoerd, maar het idee van kijken hoe andere mensen geloven en hoe zich dat vormt in een dienst, sprak ons allemaal wel aan. Daarbij kwam er een vraag over de tijdlijn van de protestantse kerk en alle afsplitsingen: hoe zit dat nou precies. Na een avondje geschiedenisles van Tjalling kwam de nieuwsgierigheid hoe al deze stromingen dan hun geloof uiten in een kerkdienst.

En zo doende zaten we 13 november in het Evoluon bij de Stadskerk 040. Niet goed weten- de wat we gingen horen en zien het komende uur, maar de zachte en warme bioscoopstoelen beloofden veel goeds.

De dienst begon met een welkomstlied en nadat de kinderen naar hun eigen dienst gingen, werden er nog drie nummers gezongen. Drie opwekkingsliederen om je warm te maken voor de preek. Deze ging over moeilijke vragen over het geloof die kerkgangers eerder in het jaar hebben

opgesteld. Hierna werd weer gezongen en was de dienst afgelopen. Heel anders dan bij ons in de kerk was de begeleiding van een band, compleet met drie zangeressen die de lead hadden in het zingen. De eenvoudige vaak Engelse tekst die geprojecteerd werd, was makkelijk mee te zingen en als je de zaal rondkeek zag je heel mooi hoe iedere kerkganger de muziek en het contact met God, Jezus of het geloof op diens eigen manier opnam: de éne bewoog de heupen een beetje heen en weer, de andere had de handen open en gericht naar boven en sommigen stonden met hun ogen dicht alles in zich op te nemen. Achteraf hadden we de gelegenheid om met een van de oprichters van deze jonge kerk te praten en hem onze vooraf opgestelde vragen te stellen.

Na deze interessante ochtend viel ons een aantal dingen op. De dienst was voor ons vrij oppervlakkig en gebruikte geen bijbelteksten maar bijbelquotes, gaf veel ruimte voor je eigen interpretatie en zette je aan het denken en er zaten heel veel jonge mensen in de zaal.

Natuurlijk hadden we nog meer kerken op ons lijstje staan en de eerstvolgende was een dienst volgen in de Sint Jan in Den Bosch. Tjalling had geen dienst en kon met ons mee en zo zijn we met twee auto's op zondagmorgen in de kou naar Den

Bosch gereden voor een katholieke kerkdienst. Ik als enige katholiek in het gezelschap, maar geen van ons allen had ooit een zondagmis bijgewoond. Toen we de kerk binnen kwamen werden we omarmd met dezelfde kou als buiten, maar stonden we met grote ogen te kijken naar alle beelden en het glas-in-loodwerk van de ramen. Tijdens de dienst waren de Latijnse liederen, gezongen door het koor, soms moeilijk te volgen. Maar de preek, gehouden door de plebaan met wie wij later mochten praten, was duidelijk en helder. Tjalling was wel fan van al het wierrook dat losgelaten werd in de kerk, dus mocht onze kerk eens anders ruiken dan weet je waardoor.

Na de dienst werden we doorgeloodst naar het Bisschoppelijke Paleis naast de kerk. Hier werden we wel omhelst met de warmte van een verwarming en een kopje thee of koffie door de diaken, zijn vrouw en de plebaan. We hadden 45 minuten voordat de plebaan door moest naar de volgende mis en het gesprek startte snel op. We hebben vooral veel geleerd over hoe de katholieke kerk over de hele wereld dezelfde stukken uit de Bijbel leest en dezelfde liederen gebruikt in de dienst. Dit idee vonden we mooi, dat je - waar je dan ook bent op dat moment - je verenigd kan voelen met de rest van de wereld. Ook hebben we een geschiedenislesje gekregen over de katholieke kerk en is er eigenlijk vrij weinig terecht gekomen van de vragen die we vooraf hadden opgesteld, maar dat was eigenlijk niet zo erg.

Nadat de plebaan zich klaar ging maken voor de volgende dienst hebben we onze dag afgesloten met een Bossche bol en een autoritje terug naar huis.

Voor de toekomst hebben we nog geen nieuwe kerkbezoeken gepland staan, eerst gaan we nog deel twee afronden van interviews / gesprekken over geloof en politiek.

Marte